

Legationsråd Povl Bang-Jensens "hemmelige analyse", udarbejdet i 1. halvdel af marts 1948 i gesandtskabet i Washington.¹

Den 15. marts 1948 op til den såkaldte lille påskekrise ankom legationsråd i Washington Povl Bang-Jensen til København for at orientere den danske regering og ledende politikere om faren for, at Sovjetunionen muligvis kunne forledes til at foretage et angreb mod dansk territorium, hvis Danmark gav indtryk af ikke at ville forsvare sig alvorligt imod en sådan invasion, og at et eventuelt sovjetisk kup mod dansk territorium ikke ville afføde nogen amerikansk militær mod- eller hjælpeaktion, med mindre Danmark værgede synligt og dramatisk for sig med militære midler i modsætning til den 9. april. Bang-Jensens sagnomspundne hemmelige analyse er forfattet i første halvdel af marts 1948 delvis på initiativ og under medvirken af marineattaché Kjølens, der som marineattaché i Berlin i de første måneder af 1940 forgæves havde advaret den danske regering om et forestående tysk angreb, og Kjølens så sig nu kaldet til at fremsætte en lignende advarsel, hvor det nu var russerne, der udgjorde truslen mod dansk territorium. Niels Bohr, der på dette tidspunkt befandt sig i Washington og omgikkes Bang-Jensen på venskabelig fod, blev indviet i Bang-Jensens og Kjølens bekymring over situationen, ligesom også venstrepolitikeren Per Federspiel. Både Bohr og Federspiel var enige med Bang-Jensen og Kjølens i, at situationens alvor krævede, at den danske regering blev underrettet om de mørke perspektiver, som manglende dansk agtpågivenhed over for en eventuel sovjetisk aggression aftegnede. Den hemmelige analyse var det skriftlige baggrundspapir, Bang-Jensen havde med sig til København, og som han formidlede på en række fortrolige og uformelle møder i private hjem – de såkaldte dagligstuemøder - med danske ledende politikere. Bang-Jensens mission og hans budskab gjorde det ønskede indtryk på de danske beslutningstagere, som dog i forvejen var opmærksomme på de forhold, der havde skabt frygt for en sovjetisk aggression mod dansk område. Bang-Jensens mission foregik samtidig med, at den danske regering på baggrund af rygter om et forestående sovjetisk pres mod Finland og Norge af egen drift og uafhængigt af Bang-Jensens påvirkning inddrog påskeorloven for befalingsmænd og indførte skærpet beredskab af frygt for et kommunistisk kup.

[Maskinskrevet manus med Bang-Jensens håndskrevne rettelser og overstregninger. Marineattachéen, kommandør Kjølens har også bidraget med enkelte tilføjelser. Overstreget tekst i originalmanuskriptet, som ikke af PBJ er erstattet af anden tekst, anføres i parentes og i kursiv [tekst], medens overstreget tekst erstattet af anden tekst ikke anføres, undtagen hvor den ny tekst afviger væsentligt fra den oprindelige. Understregningerne er Bang-Jensens.]

Foreligger i 4 nummererede Exemplarer, hvoraf dette er Nr. 1 (2-3-4)

HEMMELIG ANALYSE

HEMMELIGT

[Hr. Udenrigsminister]

Selvom udviklingen i Tjcekoslovakiet og Finland næsten med Sikkerhed kunde forudses, og det paa Forhaand var klart, at de to Lande ikke kunde vente Hjælp fra Vestmagterne udover Papirdeklarationer, understreger Begivenhederne Situationens Alvor og gør det naturligt at undersøge, paa hvilke Steder i Europa Rusland kan formodes at vilde sætte ind i den kommende Tid, og specielt hvorvidt Danmark i givet Fald kan regne med effektiv amerikansk Hjælp. Dette vil i Realiteten sige, om de Forenede Stater vil betragte en eller anden russisk Indtrængen i Danmark som casus belli. [og muligvis paa Forhaand vil erklære dette for derved at søge at afværge Aktionen]

Det følgende bygger paa den af mange- derunder alle ansvarlige Kredse i de Forenede Stater - antagne These, at Rusland ønsker at skaffe sig Verdensherredømmet og stadig presser fast men elastisk fremefter, idet det i første Række søger at nå Målet ad indirekte, og ikke militær Vej, nemlig ved at fremkalde og vedligeholde økonomiske Kriser og politisk Frygt og Tvivlraadighed, for derigennem, halvt ved demokratiske Midler, og halvt ved Terror og Kup, at skaffe sig Magten i et stigende antal Lande. Selvom de russiske militære Magtmidler ikke anvendes i det enkelte Tilfælde, er de en nødvendig, truende Baggrund og vil muligvis også under Tiden blive direkte benyttet, men kun med Forsigtighed, idet Rusland, selvom Kremlin under Tiden vil spille Hazard, nødvendigvis maa søge at undgaa en Stormagtskrig, og Faren herfor er mindre, hvis der ikke er aabent

¹ UM 99.M.19.

Skyderi. Rusland kan nemlig ikke foreløbigt gøre sig Haab om at vinde en krig mod USA. Rent bortset fra Ruslands øjeblikkelige indre økonomiske Vanskeligheder, som givetvis ikke er ubetydelige, vilde Ruslands Chancer for at vinde en Krig mod de Forenede Stater, saa længe det ikke selv har Atombomben, være lig Nul. Rusland vilde meget muligt, hvis det ikke er bange for de lange Forbindelseslinier, kunne oversvømme Størstedelen af det europæiske Kontinent, men vil, ligeså lidt som Hitler, kunne angribe den vestlige Hemisfære paa væsentlig Maade, hvis overhovedet, medens alle større russiske Byer, Industri- og Oliecentre vil kunne tilintetgøres i løbet af faa Uger, eller mindre, ved amerikanske bombetogter fra Baser i England, Island, Nordafrika, den nære Orient, Japan, Alaska etc.

Af forskellige Grunde kan Eksperterne med Sikkerhed sige, at Rusland ikke kan have egne Atom-bomber indenfor 2 -3 Aar. Af Forsigtighedsgrunde regner de Forenede Stater foreløbig med, at Rusland faktisk vil have Bomben til den Tid. Den overvejende Sandsynlighed taler imidlertid for, at der vil gaa nogle flere Aar - maaske endda temmelig mange.

De Forenede Stater vil paa den anden Side ogsaa nødtigt se en Krig, for det første paa grund af almindelig humanitær Afsky; for det andet fordi store Dele af det europæiske Kontinent sandsynligvis vil blive overskyldt af Rusland og lide betydeligt, selvom de centrale Nerver i Rusland hurtigt ødelægges, og Besættelsen derfor bliver relativ kortvarig; for det tredje fordi selve Besættelsen af Rusland, som maa efterfølge Atombomben, kan blive ret blodig og kompliceret; for det fjerde fordi ansvarlige Kredse, der tænker paa længere Sigt, ikke ved, hvad man skal stille op med Rusland, naar det er slaaet og, for det femte fordi de samme Kredse indser, at en brutal Benyttelse af Atombomben og, med Ruslands Ødelæggelse, elimineringen af Frygten for russisk Imperialisme muligvis i Virkeligheden vilde skabe en bedre Grobund for, hvad der anses for Amerikas virkelige Fjende: Kommunismen.

Rent bortset fra, at alle disse Faktorer og Overvejelser, der taler for at undgaa Krig, i afgørende Øjeblikke vil influere selve den amerikanske Regerings medlemmer, kan disse ikke erklære Krig uden Kongressens og det vil faktisk - da amerikanske Kongresmedlemmer af forskellige Aarsager er meget afhængige af deres Vælgere - sige ikke uden den brede amerikanske Offentligheds Samtykke. Formelt set adskiller de Forenede Stater sig ganske vist ikke paa dette Punkt fra de fleste andre demokratiske Lande, men reelt er der, hvad der til Tider overses, en betydelig Forskel, fordi de Forenede Staters Regering ikke hviler paa parlamentarisk Praksis. Regeringens Parti har derfor ikke nødvendigvis Flertal i Kongressen (som bekendt saaledes ikke nu). Men selv naar Regeringens eget Parti har Flertal i Kongressen (som for Eksempel det demokratiske Parti under Roosevelt) kan Regeringen paa ingen Maade regne med, at alle dets Partis Medlemmer i Kongressen vil stemme for dets Forslag. Dette er tværtimod den sjældne Undtagelse.

Dette skyldes for det første, at der ikke kan være samme Partidisciplin, naar Kongresmedlemmerne ved, at det ikke har nogen parlamentarisk Konsekvens, at de stemmer imod deres egen Regering, saa den kommer i Mindretal; for det andet, at saavel det republikanske som det demokratiske Parti af historiske Grunde spænder over alle Farver fra højre til venstre. I Øjeblikket er det demokratiske Partis Kærne lidt til venstre for den republikanske, men dette har ikke altid været Tilfældet, og kan igen skifte.

Selv Roosevelt maatte derfor have Støtte fra republikanske Kongresmedlemmer til alle sine vigtigste udenrigspolitiske Forholdsregler, som til Gengæld blev bekæmpet paa det voldsomste af mange Demokrater. Baade Tyskland og Japan forstod som bekendt at udnytte denne konstitutionelle Skrøbelighed. Denne Svaghed betyder dog reelt set ikke, saaledes som det undertiden hævdes, at de Forenede Stater aldrig kan begynde en Angrebskrig. Naar Tidspunktet nærmer sig, hvor Rusland maa formodes at sidde inde med Atombomben er det vanskeligt at se, hvorledes det kan undgaaes, at en saadan Angst eller Panik vil brede sig, navnlig i Amerikas Storbyer, at den Amerikanske Regering vil blive tvunget ind i saa kraftig en Politik, at en Forebyggelseskrig vil begynde saa at sige af sig selv, uden at det er klart, hvem der er den egentlige Angriber. Hvis den amerikanske Regering ikke havde paabegyndt en ubøjeelig Politik overfor Japan i det sidste Aar før Pearl Harbour, er det klart at Japan ikke vilde have angrebet, uden at det derfor er korrekt at sige at USA provokerede Angrebet. *[Til Sammenligning tjener, at Statssekretær Hull kort før de japanske Angreb paa Pearl Harbor, støttet af den amerikanske offentlige Mening, havde stillet saa vidtgaaende Krav om japansk Tilbagetrækning fra dets Erobringer i Østen, at det for enhver Realist var klart, at den japanske Regering ikke vilde og kunne bøje sig men ud fra sin Mentalitet vilde føle, at Krig var den eneste Udvej og vilde angribe.]*

Selvom denne konstitutionelle amerikanske Svaghed saaledes til Tider overvurderes, undervurderes den dog hyppigere, ikke mindst i Øjeblikket. Let bevægelig som den amerikanske Offentlighed

og den amerikanske Kongres er, vil det ganske vist være blot en Formssag for Regeringen at opnåa en Krigserklæring, hvis der sker direkte Angreb paa amerikansk Territorium eller Territorium beliggende indenfor den vestlige Hemisfære, eller hvis amerikanske Tropper eller Skibe andetsteds indvikles i større direkte Kamphandlinger.

Men hvis det derimod, for at tage den anden Yderlighed, drejer sig om en russisk Erobring, der sker indefra i et fjerntliggende Land saaledes som i Tjeckoslovakiet, vil det være vanskeligt for ikke at sige umuligt for den amerikanske Regering at faa Kongressen til i de følgende Dage med koldt Blod at vedtage en Krigserklæring. *[i hvert Fald ikke, før Artiskokkens Blade efterhaanden er blevet spist op eet for eet, og man nærmer sig Bunden].*

Det samme vil til en vis Grad gælde overfor direkte militære russiske Fremstød, hvis 1) de ikke er for store ad Gangen, 2) ikke retter sig mod et Punkt hvor USA føler sin Sikkerhed særlig truet, og 3) foretages med en vis Forsigtighed uden Forhaandstrusler fra russisk Side, der i Forvejen kunne opskræmme og krystallisere den offentlige Mening i de Forenede Stater, og 4) paa et velvalgt Tidspunkt, for Eksempel naar den amerikanske Offentlighed er optaget af egne, indre Spørgsmaal - store Strejker eller navnlig Præsidentvalgekampagnen. Resten af 1948 indtil valget i November og den eventuelle nye Præsidents Tiltrædelse i Januar maa derfor anses for kritisk. Hvis saadanne russiske militære Fremstød foretages under de nævnte Betingelser og der foreligger et fait accompli i Løbet af en Nat, eller en Dag eller to, vil Kongressen efter al Sandsynlighed ikke kunne overtales til at erklære Krig. Den amerikanske Regering vilde iøvrigt næppe finde det hensigtsmæssigt at anmode Kongressen om en Krigserklæring, uden at det var saa godt som sikkert, at det overvejende Flertal vilde stemme derfor, og at Debatten vilde være ganske kortvarig. Det kræves med andre Ord, at man nærmer sig Artiskokbunden for at USA skal erklære Krig. Rusland vil derfor med lidt Behændighed endnu kunne nippe et par Blade, eet for eet. Netop fordi de Forenede Stater paa Grund af Atombomben føler sig ret sikker paa, hvis værst kommer til værst, at kunne slaa Rusland med relativ Overlegenhed, vil Amerika ikke være alvorligt bange for sig selv, før temmelig mange af Artiskokbladene er slikket rene.

For at et yderligere forsigtigt russisk Fremstød skal virke som casus belli, kræves det derfor indtil videre, at der sker Begivenheder i forbindelse dermed, der tænder en Brand hos den fundamentalt idealistiske og sentimentale amerikanske Offentlighed. Et lille Lands desperate men heltmodige Modstand vil altid have en meget stærk Virkning paa Grund af Amerikanernes næsten instinktive Sympati for "the underdog". Selv en fortvivlet finsk Opstand kunde maaske, men ikke sandsynligvis, faa de Forenede Stater til at erklære Krig, uanset at Finland regnes for fortabt. *[En dramatisk Modstand i Danmark mod en russisk Invasion vilde med overvejende Sandsynlighed have denne Virkning.]*

Paa Grund af denne forfatningsmæssige Svaghed kan de Forenede Stater vanskeligt indgaa Forsvarsalliancer, og disse vil i Realiteten ikke have megen Værdi, med mindre det drejer sig om Lande saaledes som de panamerikanske og Canada, som de Forenede Stater under alle Omstændigheder alligevel vilde komme til Hjælp. Naar enkelte amerikanske Kommentatorer efter den tjeckiske Krise har slaaet til Lyd for Dannelsen af en allieret Vestblok, tænker de nærmest paa et allieret Vesteuropa: England, Frankrig og Beneluxlandene. Der er liden Sandsynlighed for, at de Forenede Stater vilde indgaa ligefrem som Medlem i en saadan Alliance, men meget muligt at USA vil støtte Alliancen med en Erklæring om, at den kan regne med Amerikas Støtte i Tilfælde af russisk Angreb. En saadan Erklæring kan selvsagt have betydelig psykologisk Værdi, men vil i Realiteten intet forandre for saa vidt som det alligevel er givet, at de Forenede Stater vilde føle sig saa personligt truet, hvis disse Lande blev direkte angrebet, at Amerika næsten automatisk vilde erklære Krig.

Truman-Doktrinen, der er mere omfattende og lover Støtte til alle Lande, der trues af Kommunismen, maa derimod ses i Belysning af den forfatningsmæssige Svaghed. Dette betyder ingenlunde, at Truman's erklæring er betydningsløs. Tværtimod har den forberedt Folkestemningen i Amerika i en saadan Grad, at relativt mindre russiske Fremstød nu vil virke som casu belli.

Finlands forventede Forsvarspagt med Rusland anses i Washington kun som det første alvorlige Skridt, og Finland betragtes for saa vidt allerede som "fortabt bag Jerntæppet". Italien anses iøvrigt for det mest udsatte europæiske Land. Man afventer med Spænding og nogen Frygt Valgene i Italien, idet man er urolig for, at de italienske Kommunistere ved Hjælp af omfattende Strejker etc. skal forsøge et Kup inden eller efter Valget, alt eftersom de selv venter at gaa tilbage eller frem ved dette. Det er den maaske noget overdrevne Opfattelse i Washington, at et kommunistisk Regime i Italien vilde betyde, at Grækenland og Frankrig heller ikke kan holdes. Herefter vil der

saaledes af Kontinentet kun restere den pyrenæiske Halvø, Skandinavien, Benelux Landene, de vestlige Zoner i Tyskland, og det omklamrede Svejts. Tyrkiets Stilling vilde være meget svag.

Bortset fra Italien og Frankrig er der næppe længer noget europæisk Land, hvor Rusland foreløbig kan gøre sig det mindste Haab om at overtage Magten alene ved at bore indefra [*samtidig med at der presses udefra*]. Hvis Rusland, som det er Thesen, ønsker at fortsætte, og ikke har Held med sig i Italien og Frankrig, vil det følgelig være nødvendigt at benytte mere direkte Midler.

Direkte militære Fremstød mod Punkter, der er besat af Vestmagternes Styrker, for Eksempel omkring Triest, er udelukkede, fordi de med overvejende Sandsynlighed vilde føre til Krig mod USA. Dette forhindrer dog ikke, at Rusland maaske vil forsøge uden Skyderi at presse de vestlige Styrker ud af Berlin, bl. a. ved at afskære Jærnbane- og Landevejsforbindelserne vestpaa. Ogsaa dette medfører en vis Krigsrisiko, men paa den anden Side vil Vestmagternes Prestigetab være stort og Gevinsten derfor værdifuld.

Det er udelukket, at Rusland kunde foretage militære Fremstød mod større europæiske Lande, f. eks. Italien, eftersom disse vilde kunne forsvare sig saa meget - selvom der ikke var Tale om mange Dage - at Branden, naar den først var tændt, vilde brede sig. Næmlig vilde et direkte russisk Angreb paa for Eksempel Grækenland eller Tyrkiet med Sikkerhed føre til Krig med de Forenede Stater, fordi USA allerede har involveret sig saa stærkt i disse to Landes Skæbne.

Det samme vilde gælde, hvis man tænkte sig, at Skandinavien var en Enhed, saaledes at militære russiske Angreb i alt Fald vilde være af en vis Varighed, og der saaledes var Tid for de amerikanske Følelser til at komme paa Kogepunktet, og den amerikanske Offentlighed ikke blot blev stillet overfor et "fait accompli" af Morgenaviserne. Den faktiske Stilling er imidlertid en anden, idet Rusland kan regne med, at de nordiske Lande, som Forholdene ialfald er nu, kan tages under Behandling enkeltvis.

Et Angreb paa enten Sverrig eller Norge vilde paa Grund af disse Landes geografiske Udstrækning og deres ikke helt ubetydelige Forsvarsmidler tage saa mange Dage og blive saa dramatisk, at det rimeligvis vilde betyde en amerikansk Krigserklæring, bl. a. i Norges Tilfælde ogsaa paa Grund af den usædvanlige Sympati, Norge opbyggede i de Forenede Stater under den afsluttede Krig.

Ialtfald maa Rusland formodentlig regne med denne Mulighed som relativt sandsynlig, og det afgørende er, hvad Kremlin regner med, hvad enten det er berettiget eller uberettiget. Politbureauets Medlemmer er antagelig, som de fleste, der er vant til at bruge Magt, i nogen Grad Spillernaturer og vil formentlig til Tider tage en Risiko, hvor det efter vesteuropæisk Tankegang maatte synes letsindigt. I de konkrete Situationer vil Kremlin dog næppe turde løbe den samme Risiko som Hitler: For det første, fordi Kremlin, som amerikanske Eksperter har gjort opmærksom paa, i nogen Grad er influeret af sine egne ideologiske Teorier, hvorefter Kommunismen med naturnødvendig Sikkerhed før eller senere maa sejre; det spiller følgelig mindre Rolle, om det sker nogle Aar før eller senere, og det vilde derfor være uklogt i det enkelte Tilfælde at løbe nogen altfor stor Risiko, som muligvis kunde føre til, at den automatiske, historiske Udvikling blev skruet en Generation tilbage. For det andet, fordi Hitler, selvom han helst vilde undgaa en Krig med Vestmagterne, ialtfald indtil videre, saa dog mente at have en ganske god Chance for at vinde en Stormagtskrig, hvis det skulde gaa galt. (Det er nu dokumentarisk bekræftet, at Hitler, da han angreb Polen, i nogen Grad løb an paa, at England og Frankrig, naar Polen først var slaaget i løbet af et Par Uger og dette var et "fait accompli", ikke vilde føre Krigen videre, hvis Tyskland blot afholdt sig fra Angreb vestpaa.)

Danmarks Stilling er forskellig fra Norges og Sverrigs, fordi det saa at sige kan tages over Natten. Alt ialt synes det, som om Danmark er det Sted i Europa, hvor Rusland under visse Betingelser bedst vilde kunne foretage en direkte militær Aktion uden at løbe en altfor stor Risiko for en amerikansk Krigserklæring.

En saadan Aktion vilde set med russiske Øjne have adskillige Fordele:

- 1) Det vilde være en meget stor psykologisk og militær Sejr over Vestmagterne, naar disse atter nøjedes med Papirprotester. Sejren vilde have værdi indadtil og vilde forøge Frygten og Modløsheden i de resterende europæiske Lande, navnlig i Skandinavien, og svække Tilliden til de Forenede Stater.
- 2) Den vilde, hvad der vilde være vanskeligt paa anden Maade, bringe Uro i Europas eneste rolige og relativt stabile Hjørne [*som Rusland ellers ikke har Chancer for at erobre indefra*].
- 3) Den vilde, foretaget paa det rette Tidspunkt, være et ikke uvæsentligt Stød mod Marshall-Planen og Europas økonomiske Genopbygning..

- 4) Den vilde omklamre og i nogen Grad afskære Sverrig.
- 5) Den vilde have defensiv Betydning i Relation til Vestmagternes eventuelle senere Benyttelse af Danmark som et Brohovede ved en ny Invasion af Kontinentet.
- 6) Den vilde give Rusland Kontrollen med Indløbet til Østersøen, som er af stigende Vigtighed, for at kunne faa den nye store russiske Undervandsbaadsstyrke ud i aabent Farvand.

De psykologiske og politiske Fordele er maaske set med russiske Øjne de betydningsfuldeste, men ogsaa de nævnte militær-strategiske Synspunkter er af stor Vægt. Hvorvidt Dardanellerne eller Bælterne efterhaanden er vigtigst for Rusland er en Skønssag. I Tilfælde af Krig kan den russiske Flaade i Virkeligheden nærmest kun regne med sine Undervandsbaade, og Rusland har lagt stor Vægt paa at udbygge Ubaadsvaabnet baade paa Grund af dets defensive og offensive Betydning. Rusland menes at have omkring 200 hurtiggaaende moderne Ubaade forsynet med "Schnorkel" og derfor i Stand til at operere neddykket i Lang Tid.

Dardanellernes Betydning er i nogen Grad formindsket, saa længe Rusland ved Hjælp af Tito holder Adriaterkysten, men rent bortset derfra giver Dardanellerne, hvad der for saa vidt er vigtigt nok, kun Adgang for russiske U-baade til Middelhavet, medens Bælterne giver Adgang til Atlanterhavet, hvor russiske U-baade af moderne Type vil kunne true Vestmagternes Forbindelseslinier til Søs og forarsage stor Ravage paa amerikanske Transporter.

Rusland menes at holde Størstedelen af den moderne U-baads-Styrke i Østersøen. Det er i nogen Grad muligt at befordre U-Baade ad Murmansk Kanalen, men kun for de mindre Baades Vedkommende og ikke i Vinterhalvaaret, hvor Kanalen er tilfrosset. Om baade denne Kanal og Kieler Kanalen gælder det iøvrigt, at de vil kunne uskadeliggøres for længere Tidsrum ad Gangen med blot een Atombombe, bl. a. ved at Vandet radioaktiveres. Bælternes Betydning er derfor aabenbar.

Hvis Rusland pludselig en Nat uden at indlede med en Nervekrig landsætter Tropper omkring Bælterne og eventuelt i Støttepunkter i Kattegat eller Skagerak, f. eks i Frederikshavn og Anholt, og der ikke bliver ydet dansk militær Modstand - eller det i hvert Fald kun kommer til mindre Skærmysler, der ikke vil kunne give Anledning til større Overskrifter i amerikanske Aviser, - vil Rusland med temmelig stor Sikkerhed, i alt Fald for Nærværende, kunne regne med, at de Forenede Stater ikke vil gaa til Krig i denne Anledning, specielt ikke hvis Rusland vælger det rigtige Tidspunkt, for Eksempel naar Valgkampen i USA er paa sit højeste. Rusland vil selvsagt hævde, at der ikke er Tale om en Besættelse af Danmark, men blot om en Sikring af Baser i fælles dansk-russisk Interesse under Hensyn til truende Angreb fra amerikansk Side etc etc.

Danske Protester til de Forenede Nationers Sikkerhedsraad vil være virkningsløse, saa længe USA ikke vil erklære, at det vil paabegynde Krig, med mindre Rusland igen trækker sig tilbage fra Baserne i Danmark. Som Forholdene ligger i Øjeblikket, er der imidlertid ringe Chance for, at den amerikanske Kongres i koldt blod vilde erklære Krig, naar de russiske Baser i Danmark først var etableret, og Begivenhederne var sket hurtigt og uden videre Modstand. *[og Chocket, som den amerikanske Offentlighed vilde faa, vilde være af kortvarig Natur]* Det samme vil under tilsvarende Betingelser gælde, selv om der ikke blot er Tale om en Etablering af Baser, men en mere vidtgaende Besættelse af Danmark.

Hvis Rusland med Rette eller med Urette har det Indtryk, at Danmark ikke vil forsvare sig alvorligt imod en saadan pludselig Landgang, er det vanskeligt at se, hvorfor Rusland skulde undlade at foretage de nævnte Skridt. Kremllins Opmærksomhed rettes, hvis den i Indledningen antagne These om Ruslands Hensigter er rigtig, stadig søgende fra det ene til det andet Sted for at finde det svageste Sted, og det synes lidet sandsynligt, at man, dersom Fronten stivner andre Steder, skulde overse Muligheden for at gøre et Fremstød i Danmark, der faktisk allerede synes det mest fristende Sted. Østen vil heller ikke blive overset, men det maa formodes, at Rusland vil anse det for hensigtsmæssigt med passende Mellemrum at forstyrre Roen i selve Europa ved et nyt Chock.

Der synes lidet Grundlag for at haabe, at de russiske Iagttagere i de Forenede Stater ikke har tilstrækkelig Dømmekraft til at se, at Chancerne for, at de Forenede Stater vilde erklære Krig i Anledning af en russisk Aktion under de ovenfor omtalte Omstændigheder indtil videre er meget ringe. Det er ganske vist rigtigt, at Kremlin uanset at det er overordentlig velorienteret om alle Forhold og Begivenheder i Verden, ligesom Hitler ikke altid er i Stand til at drage den rigtige Konklusion af dette store Oplysningsmateriale, fordi man ikke forstaar vesteuropæisk Mentalitet og Psykologi, og ikke ved, hvilken Vægt der maa tillægges de forskellige Fakta. Alt tyder imidlertid paa, at de russiske Agenter i USA snarere overdriver de amerikanske Svagheder i deres Rapporter til Moskva. Dertil kommer at Politbureauets Medlemmer formodentlig ogsaa ligner de nazistiske Spidser deri, at de har en langt bedre Sans end deres Modstandere for menneskelige Mangler

og Skrøbeligheder, fordi de koncentrerer deres Opmærksomhed paa disse. Det synes derfor lidet troligt, at Rusland ikke har gjort sig de forfatningsmæssige og psykologiske Svagheder i USA klart, uanset at mange politiske Iagttagere baade i Amerika og i Europa sædvanligvis undervurderer dem.

Medens der, hvis Kremlin kan regne med, at der ikke vil blive nogen dramatisk dansk Modstand, formodentlig ikke vilde være nogen større Risiko for Rusland ved at etablere Baser i eller endog besætte Danmark, er Billedet et ganske andet, hvis Kremlin maa regne med, at en saadan Modstand - selvom den selvsagt i sig selv ikke kan gøre sig Haab om at tilbageslaa Angrebet - vil blive sat ind. For at bruge et Billede: Voldsmandens Problem er, om der er Fare for, at det iøvrigt hjælpe Offer tør skribe og derved hidkalde Betjenten, der er lige om Hjørnet. En alvorlig og energisk dansk Modstand vil med overvejende Sandsynlighed faa Amerika til at erklære Krig. [Rusland maa ialfald regne med dette, og det er det afgørende].

Medens Nazi-Tyskland, for at gentage, kunde løbe en betydelig Risiko, fordi det regnede med, at skulde det gaa galt, vilde der alligevel være en rimelig Chance for, at Tyskland kunde vinde en Verdenskrig eller i alt Fald faa den til at ende i Skakmat, kan Rusland som nævnt ikke tage helt saa stor en Risiko, fordi dets Ledere ved, at en aaben Krig med de Forenede Stater vilde betyde, at store russiske Industricentre etc. vilde blive ødelagt i Løbet af forholdsvis kort Tid. Det er indres, at det, naar det drejer sig om Atomber, ikke vil være nødvendigt at foretage gentagne Luftbombeangreb paa en By, og at det ikke hjælper, at de fleste af de angribende Bombemaskiner bliver nedskudte. Kommer blot en enkelt Maskine over Maalet, er dette udslettet. Uanset, at Rusland synes at gøre betydelige Fremskridt med Hensyn til moderne Jagermaskiner, har dette i sig selv kun ringe Betydning, fordi der ikke vil være Tale om en langsom Ødelæggelse af Byer og Industricentre ved gentagen Bombning, saaledes som i Tyskland.

For at fuldstændiggøre dette Forsøg paa en objektiv Analyse er det af Betydning at undersøge, hvornaar Danmark, hvis en russisk Besættelse af Landet ikke førte til en russisk-amerikansk Krig, senere kunne vente at blive befriet af Vestmagterne.

Hvis Rusland først havde erhvervet Baser i Danmark, vilde Danmark mere eller mindre blive betragtet som afskrevet i USA [*saaledes som Finland nu*], og de enkelte Skridt, som Rusland derefter maatte foretage for i stigende Grad at overtage Magten og sætte sig fast i Danmark, kunne næppe tænkes at blive af en saa dramatisk Karakter, at de vilde blive casu belli for de Forenede Stater.

Danmarks befrielse maatte derfor afvente, at en Stormagtskrig udbrød paa anden Foranledning. Det er ikke Opgaven paa dette Sted at undersøge, hvor sandsynlig en tredje Verdenskrig maa anses for at være indenfor de nærmeste Aar. Det er tilstrækkeligt at sige, at medens det formodentlig er overvejende sandsynligt, at Krigen vil udbryde indenfor ialfald de næste 10 år [*om ikke andet saa fordi Krigen næsten med Sikkerhed vil udbryde i det Øjeblik, Rusland vil være ved at fremstille Atombomben*], saa er det paa den anden Side ingenlunde sikkert, at en ny Verdenskrig vil paabegynde indenfor dette Tidsrum, bl. a. fordi det ikke er givet, at Rusland kan producere Atombomben inden da. Det er derfor ganske usikkert, hvornaar Danmark vilde kunne vente at blive befriet.

Washington D.C. Marts 1948.